EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 19.11.2020.
COM(2020) 742 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Kakvoća benzinskih i dizelskih goriva koja se upotrebljavaju za cestovni prijevoz u Europskoj uniji
(Godina izvješćivanja 2018.)

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Kakvoća benzinskih i dizelskih goriva koja se upotrebljavaju za cestovni prijevoz u Europskoj uniji (Godina izvješćivanja 2018.)

1. UVOD

U skladu s člankom 7.a Direktive 98/70/EZ[1] o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva (dalje u tekstu „Direktiva o kakvoći goriva") i člankom 5. Direktive Vijeća (EU) 2015/652 o utvrđivanju metoda izračuna i zahtjeva u vezi s izvješćivanjem u skladu s Direktivom 98/70/EZ[2], države članice dužne su na godišnjoj razini izvješćivati o intenzitetu stakleničkih plinova iz goriva i opskrbi energijom na svojim državnim područjima. Ta obveza izvješćivanja primjenjuje se prvi put za godinu izvješćivanja 2017. na temelju primjene i prenošenja Direktive Vijeća (EU) 2015/652. Ovo godišnje izvješće sadržava dostavljene podatke za 2018.

Nadalje, u skladu s člankom 8. stavkom 3. Direktive 98/70/EZ države članice dužne su podnijeti izvješće s nacionalnim podacima o kakvoći goriva za prethodnu kalendarsku godinu.

U godišnjem izvješću navode se sažete informacije koje su dostavile države članice o prethodno navedenim zahtjevima u vezi s izvješćivanjem. Izvješće se temelji na podacima za 2018. koje su države članice dostavile Europskoj agenciji za okoliš.

2. KOLIČINE I INTENZITET STAKLENIČKIH PLINOVA U ŽIVOTNOM VIJEKU PREMA VRSTI GORIVA I ENERGENTA

Člankom 7.a Direktive o kakvoći goriva, a u vezi s Direktivom Vijeća (EU) 2015/652, utvrđuju se zahtjevi za izvješćivanje koji se odnose na sljedeće:

- ukupnu količinu svake isporučene vrste goriva ili energenta za cestovni prijevoz i necestovne pokretne strojeve (uključujući plovila za promet unutarnjim plovnim putovima kada ne plove morem), poljoprivredne i šumske traktore te rekreacijska plovila kada ne plove morem,
- emisije stakleničkih plinova u životnom ciklusu po energetskoj jedinici, uključujući privremene srednje vrijednosti procijenjenih emisija iz biogoriva u vezi s neizravnom prenamjenom zemljišta[3],
- sirovine i izabrana tehnologija proizvodnje goriva za svako biogorivo isporučeno na državnom području država članica.

Na temelju Direktive o kakvoći goriva države članice moraju zahtijevati od isporučitelja goriva da smanje intenzitet stakleničkih plinova u životnom vijeku goriva namijenjenih uporabi u prometu, tj. emisije stakleničkih plinova po energetskoj jedinici u životnom vijeku isporučenih goriva i energenata, za minimalno 6 % do 31. prosinca 2020. u odnosu na

[1] Direktiva 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva i izmjeni Direktive Vijeća 93/12/EEZ, SL L 350, 28.12.1998., str. 58.

[2] Direktiva Vijeća (EU) 2015/652 od 20. travnja 2015. o utvrđivanju metoda izračuna i zahtjeva u vezi s izvješćivanjem u skladu s Direktivom 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva, SL L 107, 25.4.2015., str. 26.

[3] Direktiva (EU) 2015/1513 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o izmjeni Direktive 98/70/EZ o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva i izmjeni Direktive 2009/28/EZ o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora, SL L 239, 15.9.2015., str. 8.

osnovnu normu za gorivo za 2010. koja iznosi 94,1 gCO2eq/MJ[4]. Emisije stakleničkih plinova u vezi s neizravnom promjenom uporabe zemljišta ne uzimaju se u obzir za procjenu usklađenosti s minimalnim ciljem smanjenja od 6 %.

Svih 28 država članica (te Norveška i Island) dostavilo je 2018. podatke o smanjenju emisija stakleničkih plinova u odgovarajućem formatu.

2.1. Emisije stakleničkih plinova i udaljenost od cilja za 2020.

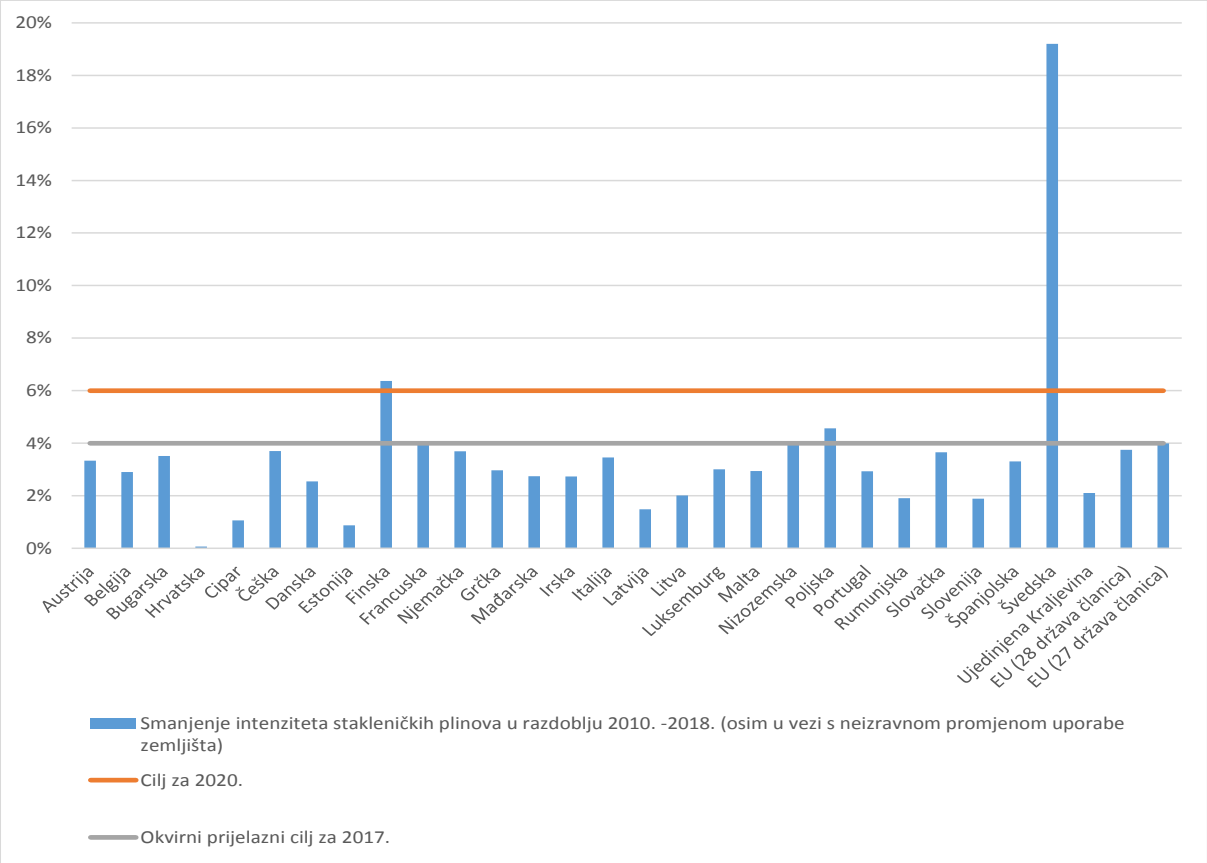
Prema dostavljenim podacima prosječni intenzitet stakleničkih plinova iz isporučenih goriva i energenata u 2018. u 28 država članica koje su dostavile izvješće bio je 90,6 gCO_{2eq}/MJ, što je 3,7 % niže od referentne vrijednosti od 94,1 gCO2eq/MJ za 2010. To odgovara uštedi od 51 Mt ekvivalenta ugljikova dioksida (CO_{2eq}) u 2018. U razdoblju od 2017. do 2018.isporučitelji goriva postigli su ograničen napredak uz poboljšanje od 0,3 postotna boda prijavljenog prosječnog intenziteta stakleničkih plinova iz goriva.

Dostavljeni podaci iz 2018. potvrđuju da su isporučitelji goriva iz EU-a u 28 države članice u prosjeku zaostajali za ciljem da se do 2020. intenzitet stakleničkih plinova iz goriva namijenjenih uporabi u prometu smanji za 6 % u odnosu na 2010. (vidjeti *sliku 1.*). Potrebno je napomenuti da 2018. nije bilo prijavljenih smanjenja emisija nastalih istraživanjem i proizvodnjom nafte i plina[5]. Očekuje se da će one doprinijeti cilju smanjenja 2020.

Nadalje, napredak se uvelike razlikuje među državama članicama. U 23 zemlje članice, smanjenja u 2018. i dalje su niža od fakultativne vrijednosti prijelaznog cilja od 4 % koji bi države članice mogle zahtijevati od isporučitelja goriva već za 2017. Švedska i Finska jedine su države članice koje su već nadmašile cilj smanjenja od 6 % za 2020. (dodatne informacije dostupne su u Tehničkom izvješću Europske agencije za okoliš br. 2/2020. o „Intenzitetu stakleničkih plinova iz goriva namijenjenih uporabi u prometu u EU-u 2018.”). Stoga bi gotovo sve države članice morale što prije poduzeti daljnje mjere kako bi se postigao cilj za 2020.

[4] Direktiva Vijeća (EU) 2015/652 od 20. travnja 2015. o utvrđivanju metoda izračuna i zahtjeva u vezi s izvješćivanjem u skladu s Direktivom 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva, SL L 107, 25.4.2015., str. 26.

[5] „Emisije nastale istraživanjem i proizvodnjom nafte i plina” su sve emisije stakleničkih plinova nastale prije nego što sirovina dospije u rafineriju ili postrojenje za preradu u kojima je gorivo proizvedeno.

Slika 1.: Smanjenje intenziteta stakleničkih plinova iz goriva koje su postigli isporučitelji goriva u EU-u u razdoblju 2010.-2018. u državama članicama koje su dostavile izvješće *(Izvor: Europska agencija za okoliš)*

Uzimajući u obzir emisije u vezi s neizravnom promjenom uporabe zemljišta[6], prosječni intenzitet stakleničkih plinova iz goriva potrošenih 2018. bio je 2,1 % manji nego 2010. To odgovara uštedi od 29 Mt CO_{2eq} u 2018. Emisije u vezi s neizravnom promjenom uporabe zemljišta ne uzimaju se u obzir u procjeni usklađenosti s minimalnim ciljem smanjenja od 6 %.

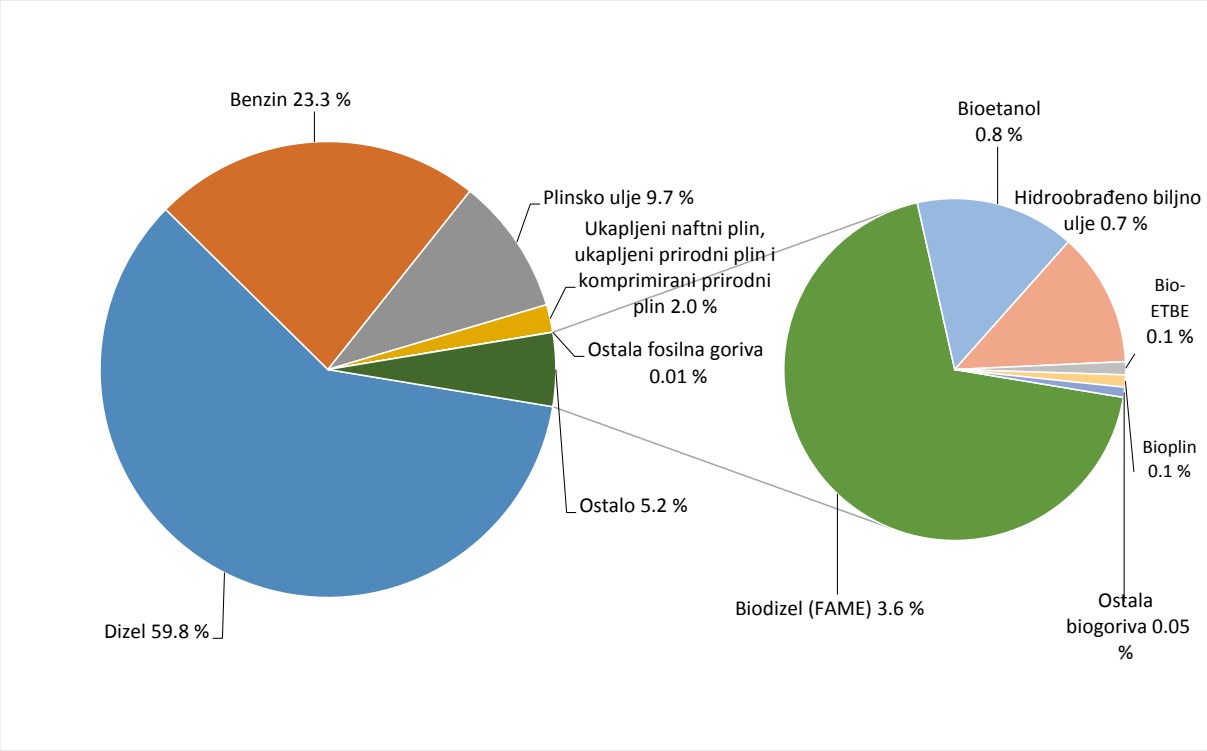
2.2. Opskrba gorivom

U ovom dijelu navode se podaci koje su države članice dostavile o svim fosilnim gorivima, biogorivima i gorivima nebiološkog podrijetla koja su obuhvaćena Direktivom o kakvoći goriva za cestovni promet i necestovne pokretne strojeve.

Ukupna prijavljena opskrba gorivom iznosila je 14 028 petadžula (PJ) od čega se 94,8 % odnosilo na fosilna goriva, a 5,2 % na biogoriva. Nije bilo prijavljenih obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u 2018.

Najveći udio u opskrbi fosilnim gorivima 2018. činio je dizel (59,8 %; 8 386 PJ), nakon čega su slijedili benzin (23,3 %; 3 271 PJ) i plinsko ulje (9,7 %; 1 363 PJ). Ukupan postotak ukapljenog naftnog plina i komprimiranog prirodnog plina iznosio je 2 % (275 PJ). (vidjeti *sliku 2.*)

[6] Za ovaj izračun uzete su u obzir privremene procijenjene emisije u vezi s neizravnom promjenom uporabe zemljišta iz biogoriva koje su navedene u Prilogu V. Direktivi o kakvoći goriva.

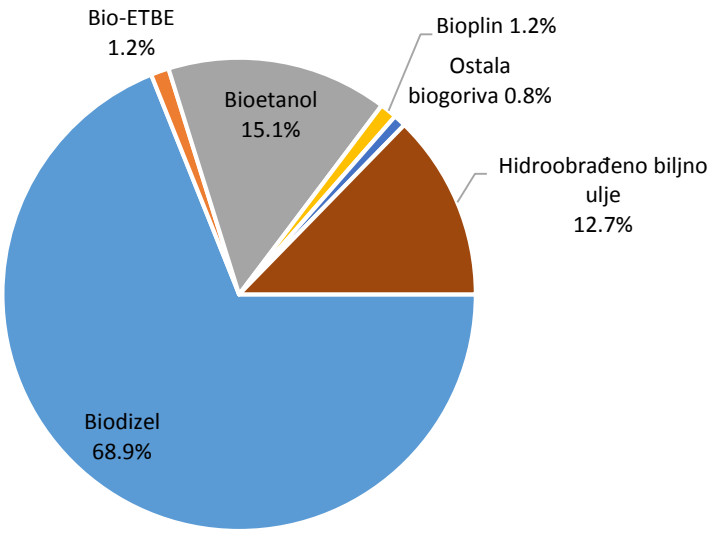

Slika 2.: Udio goriva u opskrbi energijom prema vrsti goriva u 2018. ***(Izvor: Europska agencija za okoliš)***

2.3. Potrošnja biogoriva

Najveći dio potrošnje biogoriva u 28 zemalja članica i dalje se odnosi na biodizel (metilni ester masnih kiselina, FAME) (68,9 % ukupne potrošnje biogoriva; 504 PJ), zatim bioetanol (15,1 %; 111 PJ) i biljno ulje obrađeno vodikom (HVO; 13.1 %; 93 PJ). Bio-etil-tert-butil-eter (bio-ETBE) i bioplin činili su gotovo 0,1 % ukupne potrošnje biogoriva (18 PJ). Ostala biogoriva imala su mnogo manji udio (vidjeti *sliku 3.*).

Detaljne informacije o svim biogorivima i tehnologijama proizvodnje dostupne su u Tehničkom izvješću br. 2/2020 Europske agencije za okoliš o „Intenzitetu stakleničkih plinova iz goriva namijenjenih uporabi u prometu u EU-u 2018."

Slika 3.: Udio biogoriva u opskrbi energijom prema vrsti goriva 2018. *(Izvor: Europska agencija za okoliš)*

2.4. Potrošnja električne energije

Isporučitelji goriva dobrovoljno dostavljaju izvješće o potrošnji električne energije. Deset je država članica, u odnosu na sedam država članica 2017., dostavilo podatke o potrošnji električne energije u električnim vozilima i motociklima (vidjeti *tablicu 1.*).

Država članica	Količina energije bez učinkovitosti pogonskog sklopa (GJ)	Količina energije uključujući učinkovitost pogonskog sklopa (GJ)	Intenzitet emisija stakleničkih plinova prema izvješću države članice (g CO_2e/MJ)	Intenzitet emisija stakleničkih plinova prema izvješću države članice (g CO_2e/kWh)
Bugarska	189 652	75 861	—	—
Francuska	1 122 448	448 979	20,4	73
Njemačka	774 000	309 600	153	551
Italija	1 444 681	577 872	110,3	397
Nizozemska	236 081	94 432	165	594
Portugal	19 224	7 690	74,7	269
Slovačka	1 407	563	46,4	167
Slovenija	318	127	—	—
Švedska	52	21	169,2	609
Ujedinjena Kraljevina	867 996	347 198	85,3	307

Tablica 1.: Potrošnja električne energije u električnim vozilima i motociklima 2018. kao doprinos isporučitelja goriva cilju smanjenja stakleničkih plinova *(Izvor:* Europska agencija za okoliš

3. PREGLED PODATAKA O KAKVOĆI GORIVA U EU-U ZA 2018.

U skladu s člankom 8. Direktive o kakvoći goriva sve države članice i Island dostavile su izvješće s nacionalnim podacima o kakvoći goriva za 2018.

U ovom dijelu navedeni su podaci o prodaji benzinskih i dizelskih goriva te njihovih biokomponenta za cestovni promet koje su dostavile sve države članice EU-a. Ne navode se

ostala fosilna goriva, ostala biogoriva te goriva nebiološkog podrijetla, kao ni goriva koja se koriste za necestovne pokretne strojeve.

3.1. Sadržaj biokomponenti benzina i dizela

Dizel čini najveći dio prodaje goriva u EU-u. Udio dizela u ukupno prodanom gorivu 2018. iznosio je 72,3 %, a udio benzina 27,7 %, što je bio slučaj i 2017. (vidjeti *tablicu 2.*).

	2017.	**2018.**
Prodaja dizelskog goriva	270 668 (72,3 %)	271 018 (72,3 %)
Prodaja benzinskog goriva	103 766 (27,7 %)	103 856 (27,7 %)

Tablica 2.: Prodaja dizelskog i benzinskog goriva (u milijunima litara i njihovi udjeli) 2017. i 2018.

Udio prodaje dizela u odnosu na benzinska goriva postupno raste; 2001. njihov udio u ukupnoj prodaji bio je 55,6 %, a 2018. 72,3 %. To je uvelike posljedica porasta broja dizelskih vozila u Europi tijekom tog razdoblja.

Potrošnja dizelskog goriva najveća je u većini država članica EU-a (što predstavlja više od 60 % ukupne prodaje goriva), a iznimke su Cipar, Grčka i Nizozemska.

Većina prodaje benzinskog goriva u 2018. obuhvaćala je goriva istraživačkog oktanskog broja (RON) 95, čiji je udio prodaje blago pao u odnosu na 2017. Udio prodaje benzina $95 \leq \text{RON} < 98$ povećao se, dok se udio prodaje benzina $\text{RON} \geq 98$ smanjio od 2017. (vidjeti *tablicu 3.*).

	2017.	**2018.**
RON 95	85,7 %	82 %
95 ≤ RON < 98	8,3 %	13,7 %
RON ≥ 98	5,8 %	4,2 %
RON = 91	0,1 %	0,1 %

Tablica 3.: Udio prodaje benzina prema RON brojevima

Sva dizelska goriva koja se prodaju u EU-u sadržavaju biodizel, a gotovo 96 % benzinskih goriva sadržava bioetanol. Nadalje, 84,3 % benzinskog goriva prodanog u EU-u 2018. sadržavalo je do 5 % volumnog udjela etanola, a 11,4 % sadržavalo je do 10 % etanola. Od ukupno prodanih dizelskih goriva 99,2 % sadržavalo je do 7 % FAME-a, a 0,8 % tih goriva i viši udio.

3.2. Sukladnost prodanih goriva u odnosu na granične vrijednosti kakvoće

Općenito je u EU-u zabilježena visoka razina sukladnosti u odnosu na granične vrijednosti kakvoće. Većina ključnih parametara goriva u uzorcima uzetima 2018. nalazila se unutar graničnih vrijednosti.

Litva, Slovenija i Švedska potvrdile su i izvijestile o potpunoj sukladnosti za benzinska i dizelska goriva. Bugarska, Grčka, Latvija, Litva, Slovenija i Švedska potvrdile su i izvijestile o potpunoj sukladnosti za benzinska goriva, a 12 država članica za dizelska goriva (Austrija, Hrvatska, Grčka, Finska, Njemačka, Mađarska, Irska, Litva, Poljska, Rumunjska, Slovenija i Švedska). Belgija je 2018. zabilježila više od 100 slučajeva nesukladnosti benzinskog goriva i 30 slučajeva dizelskog goriva, ali to predstavlja mali dio ukupnog broja uzoraka uzetih u Belgiji.

Države članice 2018. su izvijestile o ukupno 410 slučajeva nesukladnosti benzina i o 114 slučajeva nesukladnosti dizela. Kad je riječ o benzinu, specifikacije najčešće ne zadovoljavaju sljedeći parametri: tlak pare u ljetnom razdoblju (u 19 država članica), RON (u deset država članica), MON (u osam država članica) i sadržaj sumpora (u pet država članica). Kad je riječ o dizelu, specifikacije najčešće ne zadovoljavaju sljedeći parametri: sadržaj metilnih estera masnih kiselina (FAME) (u sedam država članica) i sadržaj sumpora (u osam država članica).

Sve su države članice opisale mjere poduzete u slučajevima u kojima je utvrđena nesukladnost uzoraka. Te mjere uključuju obavješćivanje nadležnih tijela, pokretanje istraga, izricanje sankcija i novčanih kazni ili ponovno uzimanje uzorka. U malom broju slučajeva nisu poduzete mjere jer su parametri za koje je utvrđena nesukladnost neznatno odstupali od graničnih vrijednosti.

Stoga nije bilo potrebe da Komisija pokrene novu istragu u tom području.